

درس دهم

دخترک بینوا

واژگان

۱- با توجه به مفهوم عبارات زیر، معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) کودک نگاهی **تضرّع آمیز** به پشت سر و رو در رویش انداخت.

پاسخ: تضرّع آمیز: با حالت التماس، ناله کنان

ب) بالای سرش آسمان از ابرهای سیاهی شبیه به دودهای **متراکم** پوشیده بود. به نظر می‌رسید که نقاب **خُزن** انگیز ظلمت بر سر این کودک فرود آمده است.

پاسخ: متراکم: روی هم جمع شده، انباشته، انبوه / خُزن انگیز: غم انگیز

پ) چند **خَلَنگ** خشک که گویی به دست باد رانده می‌شدند ...

پاسخ: خلنگ: علف جارو

معنی عبارات

۲- کودک، نگاه تضرّع آمیزی به پشت سر و رو در رویش انداخت.

پاسخ: کودک (کوزت) ناله کنان به پشت سر و جلوییش نگاه می‌کرد. (به اطراف نگاه می‌کرد).

۳- شب بی‌کران در مقابل این مخلوق کوچک قد عَم می‌کرد.

پاسخ: شب با همه عظمتش، در مقابل کوزت ابراز وجود می‌کرد و می‌خواست با او مبارزه کند.

درک مطلب و خودآزمایی

۴- با توجه به عبارت زیر، قسمت مشخص شده نشانگر چیست؟

«کوزت سطل را بر زمین نهاد، دست در موهای خویش فرو برد و **شروع کرد به خاراندن سرش.**»

پاسخ: بیانگر ترس و وحشت کوزت است.

۵- با توجه به متن زیر به سؤالات آن پاسخ دهید.

«بادی سرد از جلگه می‌وزید. بیشه‌ظلمانی بود؛ درخت‌های خاردار مانند بازوهای طویلی که مسلح به چنگال و مه‌پای گرفتن شکار باشند به هم می‌پیچیدند. کوزت برای بیرون آمدن از این حالت غریب که چیزی از آن نمی‌فهمید اما از آن می‌ترسید، با صدای بلند به شمردن پراخت و تا می‌توانست دسته‌ی سطل را تکان می‌داد و دست در موهایش فرو می‌برد و شروع می‌کرد به خاراندن آنها. این باعث شد که بتواند صورت واقعی اشیای پیرامون را

تشخیص دهد. از یک طرف هیكل خیالی زن تنارديه و از سوی دیگر اشباح جنگل. از ترس آن که در میان شاخه‌ها و بوته‌های خار، چیزی را ببیند چشم به چپ و راست نمی‌انداخت.

الف) چرا کوزت با صدای بلند به شمردن پرداخت؟

پاسخ: چون می‌خواست ترس و وحشت خود را پنهان کند.

ب) منظور از صورت واقعی اشیا چیست؟

پاسخ: شکل واقعی اشیا، شکلی که باعث ازدیاد ترس او شود.

پ) کوزت از چه چیزی می‌ترسید؟

پاسخ: از تاریکی و از موجودات خیالی که در ذهن خود تصوّر می‌کرد.

ج) کوزت و زن تنارديه چه نسبتی با هم داشتند؟

پاسخ: تنارديه نامادری کوزت بود.

آرایه‌های ادبی

۶- با توجه به عبارات زیر آرایه‌های آن را مشخص کنید.

الف) کوزت احساس می‌کرد که قلبش مثل یک گلوله‌ی بزرگ نخ در سینه‌اش بالا و پایین می‌جهد.

پاسخ: تشبیه، قلب کوزت به گلوله نخ تشبیه شده / بالا و پایین تضاد هستند.

ب) کودک مسکین، خود را در تاریکی دید و در آن فرو رفت.

پاسخ: فعل فرو رفت کنایه از توچه کرد، فکر کرد.

ج) لرزش شبانه‌ی جنگل سرپایش را فرا گرفته بود و شب بی‌کران در مقابل این مخلوق کوچک، قد علم می‌کرد.

پاسخ: لرزش شبانه و شب بی‌کران قد علم کرد، تشخیص هستند.

چ) نقاب خُزن انگیز ظلمت بر سر این کودک فرود آمده است.

پاسخ: نقاب خُزن انگیز ظلمت: تشبیه / «سر این کودک»، سر مجاز از وجود کودک است.

د) مه که به وضع غم‌انگیزی ارغوانی رنگ بود ستاره را بزرگتر می‌کرد.

پاسخ: تشخیص و استعاره‌ی مکنیه، (بوته‌ها سوت می‌زدند.) / ترکیب دست باد، اضافه‌ی استعاره‌ی و تشخیص است.

تاریخ ادبیات

۷- زاویه‌ی دید در داستان (دخترک بینوا) کیست و محتوا و درون‌مایه‌ی آن چیست؟

پاسخ: زاویه‌ی دید سوم شخص و درون‌مایه‌ی داستان، ترسیم فقر و تنگدستی است.

۸- آثار ویکتور هوگو را نام ببرید و بنویسید او پیرو کدام مکتب است؟

پاسخ: آثار ویکتور هوگو عبارتند از:

(۱) بینوایان

(۲) گوژپشت نتردام

(۳) کارگران دریا

(۴) مردی که می‌خندد؛ او پیرو مکتب رمانتیسم است.